

SVOBODNA SLOVENIJA

1. ANO (LETO) XXVII. (21)
No. (št.) 12

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
21. marca 1968

Ljubljana in zamejski Slovenci

(Od našega dopisnika iz Gorice)

Že večkrat smo na tem mestu opozorili na uradno stališče komunistične Jugoslavije do slovenske manjšine izven matične države, tako v Italiji kot v Avstriji. Še posebej smo lahko o tem pisali ob zadnjem obisku predsednika jugoslovanske vlade v Rimu. Ugotovili smo lahko, da se sicer Jugoslavija v besedah včasih le zgame in napravi kak korak za reševanje manjšinskih problemov, a mnogokrat ostane le pri tem. Da ne omenjamo sploh znanega stališča o podpori le enega t. j. režimu vdanega dela manjšine na škodo celotne slovenske skupnosti!

Prejšnji teden smo zopet postalj pozorni ob izjavi uradnih organov slovenske socialistične republike, namreč Izvršnega sveta Slovenije ter glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva (SZDL), o položaju slovenske narodne manjšine v zamejstvu in nekaterih drugih vprašanj v zvezi z meddržavnimi odnosi v Italijo in Avstrijo. Tako se zaustavi izjava predsedstva SZDL pri mnogih straneh položaja slovenske manjšine v Italiji in Avstriji ter poudarja sicer nekatera rešena vprašanja, našteva pa tudi mnogo nerešenih problemov, življenjsko važnih za Slovence v zamejstvu. Tako omenja, da Slovenci v Italiji nimajo povsod, kjer so avtohtono naseljeni, enakih pravic; nimajo še možnosti za rabo slovenskega jezika v občevanju z javnimi uradi in organi; niso enakopravno zastopani v javnih službah; pomanjkljivosti pa so tudi še na področju šolstva. Kljub temu, da so zlasti nekatera lokalne oblasti na Tržaškem in Goriškem ter avtonomne dežele Furlanije-Julijske krajine, izdale mnogo pozitivnih ukrepov, bi se morali vsi problemi hitreje urejati tudi v okviru uspešnejših medsebojnih odnosov. Poleg tega poudarja izjava vso skrb matičnega naroda in države za Slovence za mejo, ki je bila in je ne samo skrb Slovenije, temveč vse jugoslovanske skupnosti.

V nadaljevanju se nato izjava zaustavlja ob odnosih med manjšino in matično državo. V tem poglavju navaja dokument SZDL, odnose med manjšinskimi organizacijami, odnose manjšine z organi oblasti ter nekatera pojave med manjšino. Zavzema se za skupno nastopanje ne glede na notranje razlike pri osnovnih vprašanjih. Nadalje navaja kritike nekaterih manjšinskih strogov in dela slovenske emigracije na račun Socialistične republike Slovenije v zvezi z njenim prizadevanjem za manjšine ter jih označuje za brezobzirne, neobjektivne in nestrpe.

V zaključku govori izjava še o možnosti dialoga med emigracijo in matičnim narodom ter se pri tem seveda zavzema za dialog z naprednimi silami v emigraciji ter v svetu sploh. Nikakršno sodelovanje pa ni mogoče s tistimi, ki jim je tako kot v najtežjih trenutkih slovenske narodne zgodovine tudi danes pri srcu vse kaj drugega kot pa resnične koristi slovenskega naroda — zaključuje izjava. Ni težko razumeti, kam merijo zadnji stavki. Dialog je torej po mnenju SZDL možen le s progresisti...! Saj to vidimo tudi v zamejstvu, ko silijo slovenske levitarske v tuje proletarske stranke!

Še druga izjava. Komisija za mednarodne odnose pri slovenskem parlamentu je podprla kandidature Doberdoba za namestitev protosinhrona, kot predlagajo italijanski krogi naše dežele. Pri tem pa zahteva, da vladi Jugoslavije in Italije poskrbijo za zaščito slovenske skupnosti na tem ozemlju.

Brez dvoma je v teh dokumentih nekaj novosti, ki jih zlasti zamejski Slovenci pozitivno sprejemajo. To zlasti kar zadeva poudarek na potrebi popolne zaščite, ki je še nimamo. (Čeprav je pred dnevi jugoslovanski generalni konzul iz Trsta izjavil goriškemu nadškofu, da uživa slovenska manjšina vzorno ravnanje...)

Po drugi strani pa lahko zabeležimo, da se režimski krogi zavedajo nerodnosti, v kateri so se znašli zaradi osnovnih kritik na račun nezanimaja za manjšine. Zdaj je na njih, da dokažejo „neobjektivnost“ podobnih trditve, Mi

NAPETO OZRAČJE NA POLJSKEM

Po hudih nemirih okoli varšavske univerze ter po drugih poljskih mestih, kakor v Krakovu, Poznaniu, Lublinu, Wrocławu, Gdansk in Lodzu, so se duhovi med študenti in njim prijaznim delavstvom začelo pomirili. Na univerzah se je zopet začel redni pouk, vendar pa študentje niso ostali nedelavni v svojem boju za svobodo in demokracijo v komunistični Poljski.

Na varšavski univerzi je poseben študentovski odbor pripravil in potem med ostalimi študenti dobil potrjeno resolucijo, v kateri zahtevajo takojšen izpust na svobodo vseh študentov in delavcev, aretiranih med nedavnimi nemiri v Varšavi in drugih poljskih mestih ter obljubo od univerzitetnih oblasti, da proti njim ne bo uvedla nobene disciplinske akcije.

Varšavsko komunistično časopisje je medtem objavljalo grožnje poljskih komunističnih oblastnikov proti študentom ter je varšavski glavni partijski tajnik Josef Kepa javno zagrozil, da ne bo dopustil nadaljnjih demonstracij. V svojem grozljivem govoru je med drugim dejal: „Krivce bomo klicali na odgovor. Ne moremo in ne bomo dopuščali nobenih neodgovornih izpadov študentov ali mladih ljudi, ki ne študirajo.“

S to izjavo je javno postavil poljsko kompartijo proti poljskemu delavstvu. Ker ni hotel povedati, da bo partijska policija preganjala tudi delavce, je le-te imenoval v svojem govoru „ljudje, ki ne študirajo“.

Kakor znano, so bili najbolj glasni demonstranti sinovi visokih poljskih komunističnih funkcionarjev. Partija je zato, ker so svoje sinove „slabo“ vzgojili, odstavila s položajev doslej štiri najvišje poljske partijske ali vladne funkcionarje: Jana Grundzinskega, podtajnika za gozdno ministrstvo; Jana Goreckiego, glavnega direktorja finančnega ministrstva; Friderika Topolskega, industrijskega ministra ter Romana Zambrowskega, podpredsednika državne kontrolne finančne komisije.

Na starodavni krakovski jagielonski univerzi iz 14. stoletja je demonstriralo proti komunističnemu vodstvu univerze nad 3000 študentov, ter so nosili

plakate: „Varšava ni sama“ in „Hočemo pravico“. Študenti so trgali in žigali partijske časopise in jih s posebno spomenico obtožili, da objavljajo lažna poročila o študentovskih in delavskih nemirih po državi.

Poljska partija se je v zvezi z nemiri spravila spet na poljsko Zvezo pisateljev ter je posebej obtožila štiri pisatelje, da so podžigali študentovske izgrede. Obtoženi pisatelji so: Pawel Jasienica, Leszek Kolakowski, prof. filozofije na varšavski univerzi, judovski pesnik Antoni Slonimski ter katoliški pisatelj in bivši poslanec Stefan Kisielewski.

Prav tako partija zahteva čiščenje poljskega univerzitetnega profesorskega kadra, zlasti na varšavski in krakovski univerzi. Komunistični notranji minister Mieczyslaw Moczar je v komunistični borčevski organizaciji, ki ji načeljuje, objavil resolucijo, v kateri plega „poljskih reakcionarjev“ napada tudi „sioniste in ljudi, ki jim ni mar dobrobit ljudstva in ki še vedno sedijo na odgovornih položajih.“

V napetem ozračju v državi si je poljska partija vsaj na papirju zagotovila tudi lojalnost poljske vojske, ki je v svojem glasilu objavila hud napad na „protisocialistične sile“. „Zolnierz Wolności“ (Vojak svobode) je objavil članek, v katerem med drugim trdi: „Ne smemo dopustiti, da bi protisocialistične sile, ki so že dolgo tega izgubile stik z ljudstvom in postale žalostna relikvija zgodovine vsled njihovega protiljudskega delovanja, znova dvignile glavo. Interesi teh sil so tesno povezani z interesi sionistov, ki so poborniki nemirov v naši državi.“

Partija je tudi organizirala delavske mitinge, na katerih so morali delavci obsojati študente in zahtevati čistke na univerzah in v partiji.

Proti antisemitski propagandi, ki jo je začela znova širiti poljska kompartija, je nastopil Nahum Goldman, predsednik Svetovnega judovskega kongresa, kateri je zavrnil obtožbe poljskega partijskega časopisja ter poudaril, da je na Poljskem trenutno samo 20.000 Judov, od 3 milijonov, ki jih je bilo pred drugo svetovno vojno.

Čistke v češkoslovaški kom. partiji

Napadi češkoslovaške partije in njenih organizacij na predsednika „Novotnyja in njegovo kličko“ so se nadaljevali tudi ves minul teden. Novotny je vzbiral odbijal partijski pritisk, da bi odstopil, ni pa se pokazal iz praške predsedniške palače.

Češkoslovaška kompartija napada tudi komunistične funkcionarje v obrambnem in notranjem ministrstvu, ki da so krivi pobege grala. Sejne iz Prage v ZDA.

Novotnyja sedaj obtožujejo tudi vseh stalinističnih dejanj, čeprav so vsi češkoslovaški partijski funkcionarji do nedavna strumno stali za Novotnyjem v njegovem zatiranju Čehov in Slovkov.

Predno jih je očistila partija, so s svojih položajev odstopili Miroslav Pastyrik, predsednik centralnega komiteja komunističnih sindikatov ter dva njegovih pomočnikov. Vojni minister gral. Bohumir Lomsky pa se je na televiziji izgovarjal vsled pobege grala. Sejne v ZDA. Prav tako je trdil, da ni mobiliziral tankovske divizije v prid Novotnyju.

Novotnyjev sin Anton sedi v ječi, obtožen poleg političnih, tudi gospodarskih mahinacij v svojo korist. Ker je bil šef v ministrstvu za zunanjo trgovino, bomo še ostali tega mnenja vse dotlej, dokler bodo komunistični oblastniki dejansko podpirali le en del slovenske manjšine!

Tudi si ne bomo nikdar dovolili, da bi nam komunisti solili pamet, kaj so resnične koristi slovenskega naroda in da bi zato iskali sodelovanje pod nekim diktiranim okriljem. Kot polnopraven del slovenskega naroda hočemo še dalje prispevati za rast in procvit Slovenije, brez kakršnegakoli pokrovitelstva.

A. B.

Čistilne akcije okoli Saigona

V Vietnamu so Amerikanci poslali v boj proti komunističnim silam okoli Saigona nad 31 bataljonov, da bi uničili ali vsaj pogнали v beg nad 50.000 komunističnih gverilcev, ki so se po zadnji komunistični ofenzivi zasidrali v gozdovih okoli južnovietnamske prestolnice.

Južnovietnamski podpredsednik Ky, je pozval južnovietnamsko vojsko in prebivalstvo, naj bosta pripravljena „na pohod v Severni Vietnam“. V Saigonu so ustanovili prostovoljne edince, ki jih nameravajo infiltrirati v Severni Vietnam in tam začeti gverilske akcije proti komunističnemu režimu. Ky je izjavil, da bo on „osebno vodil te akcije. Če bo dobil dovolj prostovoljcev“. Dodal je: „Trenutno se borimo za ohranitev svobode v naši deželi. Toda moramo se odločiti tudi za pohod na sever ter se boriti za svobodo naših bratov, ki žive onstran 17. vzporednika.“

V Washingtonu so izjavili, da bi bil napad na Severni Vietnam v nasprotju

z objavljeno politiko južnovietnamske vlade, niso pa protestirali proti zadevnim Kyjevim izjavam. Vprašanje gverilske vdora v Severni Vietnam so v Washingtonu komentirali z najnovejšimi podatki o smrtnih žrtvah ameriške vojske v Vietnamu, ki je pretekli teden dosegla številko 20.000.

Johnson je v zvezi z nadaljnjimi pošilkami ameriški vojakov v Vietnam izjavil, da bo v naslednjih mesecih poslal tja še ok. 30.000 do 50.000 mož, nikakor pa ne 206.000, kakor so vedele povedati nekateri časopisne agencije. To visoko številko so spravili v javnost nasprotniki Johnsonove politike v Vietnamu, je objavila Bela hiša.

Johnson se je minulo nedeljo poslovil od svojega zeta kapitana Karla Robba, ki se je pred nekaj meseci poročil z njegovo hčerko Lyndo Bird. Zadnje dni marca se bo Robb v Kaliforniji vkrcal v ameriško prevozno letalo, ki ga bo poneslo na vietnamsko bojišče.

I Z T E D N A V T E D E N

V Gvatemalji je v soboto, 16. t. m. popoldne izginila vsaka sled za nadškofom msgrjem. Mario Casariegom. Po obisku pri tamošnjem nunciju se je s svojim šoferjem vozil proti nadškofiji, toda domov se ni vrnil. Ves policijski aparat je na delu, da bi pojasnil usodo ugrabljenega nadškofa.

V Čilu kršč. demokratični predsednik dr. Frei nima lahkega dela. Po neuspehu, ki ga je doživel v senatu s svojim predlogom o obveznem varčevanju, je po prenosni svoje vlade predložil zakonodajni zbornici; nov zakonski osnutek o ureditvi medznih vprašanj. Ta predvideva povišanje plač v višini poražitve življenjskih potrebščin. Za višje povečanje prejemkov so za plačilo določeni boni drž. zavoda za graditev stanovanj. Tudi za ta zak. osnutek ni bilo gotovo, če ga bo senat odobril. Zato so se že začele širiti govorice o težki ustavni krizi in o vojaškem udaru. Listi iz Santiaga pa imajo v zadnjih dneh poročila, da je dr. Frei pridobil komuniste, da mu bodo pomagali izglasovati predloženi zak. osnutek s popravki, ki jih bodo odobrili. V lastni stranki; bo pa Frei imel v bodoče tudi več dela, ker se vrača iz ZDA njegov najvernejši tekmeč senator Radomiro Tomič. Doslej ga je Frei imel kot veleposlanika v ZDA, sedaj je pa Tomič dal ostavko na ta položaj ter se vrača v Santiago. Očitno se hoče že sedaj pripravljati na prihodnje predsedniške volitve, pri katerih hoče nastopiti kot kandidat za predsednika republike.

Brazilski predsednik maršal Artur da Costa e Silva je ob obletnici svoje vlade izjavil, da bo nadaljeval boj proti inflaciji ter da bo ljudstvu zagotovil direktne volitve guvernerjev. Vplivne osebnosti brazilske vlade so na delu za konsolidacijo revolucionarne strani. Ta naj bi dosegla celo nepomirljivega biv. guvernerja Lacerdo, ki bi bil rad sam predsednik, pa so mu doslej spodleteli še vsi načrti. V zadnjem govoru je zopet grozil. Zatrjeval je, da „noče gverilcev, toda, če ne bo prišlo do sprememb, bo treba napraviti krvavo revolucijo.“

V Kolumbiji so imeli v nedeljo 17. t. m. parlamentarne volitve. Od 7 milijonov šeststo tisoč volivcev, se jih je udeležila komaj dobra polovica. Zmagala je vladna koalicija liberalne stranke in stranke unionistov, ki predstavljajo eno od strank razdvojene konservativne stranke.

Londonski list Times je objavil tri članke proti vladi zaradi razgovorov z Argentino glede bodoče usode Malvinskih otokov, ki jih Argentina smatra za sestavni del svojega državnega področja. Predstavnik britanske vlade je v zbornici lordov izjavil, da britanska vlada ves tudi take razgovore z Argentino po priporočilu OZN, da pa pri razgovorih „upoštevata koristi prebivalstva Malvinskih otokov.“

V Italiji so se prejšnji teden še stopnjevali dijaški nemiri po univerzah. Največji obseg so dosegli prejšnji petek v Rimu, kjer so bili pred univerzo poulični pretepi med študenti desničarji in komunisti, ki so na pravni fakulteti podtaknili tudi požar, pozneje pa še na fakulteti za arhitekturo. V pouličnih bojih med študenti in policijo je bilo na obeh straneh nad 30 ranjenih. Italijanski komunistično usmerjeni študenti zahtevajo velike spremembe v ustroju in vodstvu univerz. Italijanski tisk zahteva od vlade, da mora nastopiti proti dijaškim izgredom z večjo odločnostjo. Nemire ter izgrede študentov je obsodil tudi papež.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Teden odločitev

Za preosnovo v zvezni vladi in za zamenjavo guvernerjev nekaterih provinc bo po pisanju listov odločilen ta teden. Za ostavko, ki jo je podal minister za narodno obrambo ing. Antonio Lanusse, se je vzdrževala trditev o ostavki min. za socialno blaginjo dr. Julijsa Emilija Alvareza, ki da ni mogla biti objavljena že v prejšnjem tednu samo zato, ker je ta minister v odsotnosti ministra dr. Krieger Vasene vodil tudi njegov resor narodnega gospodarstva. Listi so vedeli povedati, da je predsednik države resor ministrstva za socialno blaginjo ponudil državnemu tajniku za finance D'Imperiu, ki ga je sprejel. Ko se je vrnil v svoj kabinet, ga je pa, kot znano, zadel kap ter je bil na mestu mrtev.

V ponedeljek, 18. t. m. je predsednik gral. Onganía ostavko min. Alvareza sprejel.

Minister za gospodarstvo dr. Krieger Vasena se je vrnil iz inozemstva prejšnji nedeljo. In to ne praznih rok.

Že v Evropi je dobil ponudbe raznih podjetij, ki se zanimajo za gradnjo veleelektrarne El Chocón-Cerro Colorado. Prav tako na Japonskem, v ZDA je pa Mednarodna banka za napredek in razvoj odobrila Argentini, za to valedelo posojilo 70 milijonov dolarjev. Minister je povedal, da bo sedaj že v maju mogoče razpisati licitacijo za začetek gradbenih del, kar predstavlja za Argentino izreden dogodek.

Minister dr. Krieger Vasena je predsedniku države poročal o svojih razgovorih v raznih državah šele v ponedeljek, ker je gral Onganía medeljo prebil med svojo družino, sorodniki in prijatelji v predsedniški rezidenci v Olivosu ter je z njimi praznoval svojo 54-letnico rojstva. Po vrnitvi ministra za gospodarstvo, bo predsednik lažje izvedel predvidene spremembe, zlasti kar se tiče gospodarskih resorov.

Poleg guvernerja za prov. Tucuman je odstopil tudi guverner za provinco Chubut. Njegov naslednik še ni bil imenovan. Napovedujejo pa še ostavke guvernerjev za več drugih provinc.

ENAKA PRAVICA ZA VSE!

V Svob. Sloveniji z dne 7. marca t. l. smo poročali o razburjanju „Dolenjskega lista“ nad dejstvom, da se mladina v vedno večjem številu zbira okoli cerkva in njihovih ustanov tudi na družabne prireditve, med tem, ko je komunisti na svoje ne morejo spraviti z vsemi razpoložljivimi sredstvi. V tem pojavu „Dolenjski list“ vidi že „obnavljanje političnega delovanja duhovščine“, kar da so že tudi poizkusili „protiustavnega razpihanja verske nestrpnosti“.

Te dni nam je prišel v roke verski list Družina z dne 18. februarja. V njej je pod naslovom „Anahronizem“ najprej objavljeno pismo R. I. uredništvu lista, nato pa odgovor Družine piscu pisma.

Pisec pisma R. I. najprej navaja, da že deset let „z zanimanjem spremlja razvoj odnosov med Cerkvijo in državo“, omenja sklenitev protokola med Sv. sedežem in Jugoslavijo z dne 25. junija 1966, ki da je pokazal „realizem in dobro voljo na obeh straneh“. Pravi, da ga je „naravnost razveselila izjava predsednika ZIS Mika Špiljka 10. januarja letos pred papežem, da so dobri verniki lahko istočasno tudi dobri državljani“.

Nato pa nadaljuje svoje pismo Družini takole:

Ta izjava se mi je zdela logična posledica razvoja dosedanjih odnosov in priznanje nečesa, kar dejansko obstoji in mora obstati. Dober vernik, to je, človek, ki živi po verskih načelih, bo dal Bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega. Vestno bo spolnjeval dolžnosti do državne skupnosti.

V tem soglasju pa sem te dni zaslišal kriv ton. V 4. številki Dolenjskega lista sem na str. 18 prebral članek z naslovom Povečati idejnost pouka na šoli (članek govori o sestanku komunistov šolnikov novomeške občine dne 14. januarja letos v Novem mestu) in obstal pri temle odstavku: „Komunisti prosvetni delavci so dolžni, na šolah obravnavati vprašanja idejnosti pouka s celotnim učiteljskim zborom. Nato je bilo tudi vprašanje ali je lahko učitelj veren (podčrtal podpisani). Nanj so odgovorili tako: sodoben pouk zahteva od učitelja veliko strokovno zagnanost in idejno poglobljenost. Izhodišče te idejne poglobljenosti mora biti dialektični materializem. Učitelj, ki je veren (tudi takšne učitelje imamo), ne more uspešno opravljati svojih nalog, saj se v njem samem bije notranji boj med poklicno nalogo in prepričanjem. Po vseh šolah bodo komunisti šolniki prav s stališča idejnosti analizirali sestav učiteljskih zborov.“

Ko sem prebral in razmišljal te vrstice, se mi je zdelo, kakor da novomeški šolniki komunisti nič ne vedo ali nečejo vedeti za razvoj odnosov med Cerkvijo in državo v zadnjih letih in da zagovarjajo stališča, ki so v nasprotju s protokolom. Tam berem tele besede: „Pristojni organi družbenopolitičnih skupnosti (občina, okraj, pokrajina republika, federacija) zagotavlja vsem (podčrtal podpisani) državljanom, brez kakršnih koli razlik, do-

sledno uporabo zakonov in drugih predpisov, s katerimi je zavarovano spoštovanje svobode vesti in svobode izpovedovanja vere, ki je zagotovljeno z ustavo SFRJ.“

Če je vsem državljanom brez razlike zagotovljena svoboda vesti in veroizpovedi, tudi prosvetni delavci niso izjema. Če bo občinska skupščina Novo mesto izvajala priporočila konference šolnikov komunistov, potem bo to kršitev svobode vesti in veroizpovedi vernih učiteljev.

Kaj misli o tem uredništvo Družine?

Uredništvo Družine je svoje mnenje piscu pisma R. I. povedalo takole:

Prepričani smo, da novomeška občinska skupščina ne bo izvajala praktičnih posledic iz zaključkov razprave na konferenci šolnikov-komunistov. Zakaj kakršen koli pritisk na versko prepričanje ali omejevanje svobode veroizpovedi državljanov lahko povzroči intervencijo Sv. sedeža pri jugoslovanski vladi. V protokolu je namreč rečeno, da je vlada SFRJ pripravljena preučiti primere kršitve zakonitih pravic vernih državljanov, na katere bi jo Sv. sedež opozoril.

Stališče komunistov prosvetnih delavcev novomeške občine se nam zdi anahronistično. Poznamo več izjav vodilnih članov ZKJ, ki o istem vprašanju govore drugače. Navedimo samo eno iz zadnjega časa. Zlatko Frid, strokovni sodelavec OK SKH, je dejal: „Položaj vernega prosvetnega delavca je pravno in politično isti kakor položaj vsakega drugega prosvetnega delavca, kakor je pravni in politični položaj duhovnika v naši družbi isti kot položaj vsakega drugega državljan SFRJ. To pomeni, da je vsak učitelj dolžan znanstveno razlagati učno snov. To so seveda dolžni tudi verni učitelji. Tudi zanje velja načelo, da je vera zasebna stvar. To pomeni, da oni ne smejo pri svojem učiteljskem delu odstopati od načel, ki veljajo v socialistični šoli. Verni učitelji lahko pokažejo svojo vernost izven šole, v okoliščinah, ko nastopajo kot zasebniki“ (podčrtal ur.). (Glas koncila št. 23, str. 6.)

Pustimo ob strani vprašanje, kaj Z. Frid razume pod besedo „znanost“. Iz njegovih besed jasno sledi, da je pri nas prosvetni delavec lahko veren.

Med tem se je oglasilo tudi ljubljansko „Delo“. V njem se časniki Guzej ves ogorčen zaletava v župnijski urad v Piranu. In to samo zaradi tega, ker je na pustno nedeljo dne 25. februarja pripravil v dvorani za poučevanje verouka veselo prireditev najprej za otroke, dve uri kasneje pa istem mestu družabno prireditev za odrasle.

V tej najbolj nedolžni pustni prireditvi za otroke in odrasle v Piranu komunistični časnikar vidi poizkus cerkvenih krogov, da bi radi znova „kot nekoč povezovali versko pripadnost z nekaterimi družbenimi dejavnostmi“, ker da jim „verska opravila niso dovolj. Hotelo bi, da bi imela Cerkev tudi v civilnem življenju, če že ne odločilno, pa vsaj vplivno besedo“. Vprašuje se, če spada „organiziranje maskarad in

pustnih večerov tudi v domeno cerkvenih opravil. Po njegovem mnenju prinaša ta pot „razdor med ljudi, ki so eni verskega prepričanja, drugi pa ateističnega ter je zato zloraba verskih čustev posredno tudi v opreki z ustavo, ki jamči svobodo veroizpovedi in opravljanja verskih opravil, ne pa takih prireditev, kot je bil zabavni večer v pi-ranskem župnišču“.

Navedena primera nam zopet jasno govorita, kako si komunisti predstavljajo versko svobodo ter enakopravnost ljudi. Znova nam potrjuje, da bi komunisti mednarodno prevzete obveznosti radi še naprej izigrali, kot so to delali vsa leta doslej. Govorili so o demokraciji, istočasno pa doma nesusmiljeno zatirali sleherni poskus izražanja svobodne misli; besedili o enakopravnosti, pa vsak dan dokazovali z dejanji, da sta pod komunistično diktaturo dve vrsti državljanov — komunisti, ki imajo vse pravice, politične in materialne, ki uživajo vse privilegije in žive v udobju ter razsipništvu, ter ljudstvo, ki nima nobenih pravic in mora kot nekoč sužnji; samo ubogati komunistične nasilnike nad seboj, ter

Zgodovinska odgovornost komunistov

Odhajanje slovenske delovne mladine v svet se še ni ustavilo. Je kot na tekočem traku. Razlika je samo ta: pred leti so odhajali v svet ljudje iz manj razvitih kmet, krajev, sedaj pa med odhajajočo mladino prevladuje industrijsko-delavski živelj. Med temi je veliko delavcev z visoko strokovno izobrazbo. Pa ne odhajajo samo delavci. Med tistimi, ki dobivajo zaposlitve po zahodnih evropskih državah, so tudi absolventi raznih strokovnih šol v Sloveniji.

Večina mlade delovne sile, ki odhaja v svet, bo za domovino izgubljena. Je to že sedaj velika škoda, ki bo pa postala še večja, ker se odhajanje slovenskih ljudi v svet ne zaustavlja. Je to ena od številnih zgodovinskih odgovornosti sedanjega komunističnega režima, ki je s svojim zgrešenim gospodarskim sistemom spravil doma gospodarstvo do tega, da doma ne more več nuditi zaposlitve kvalificiranim mladim delovnim silam.

O tem perečem vprašanju so v Ljubljani razpravljali na seji izvršnega odbora republiške konference Soc. zveze delovnega ljudstva. Pa problema niso zagrabil tako, da bi ga rešili v tem smislu, da bi za mladino zagotavljali dobro zaposlitev doma, da ne bi silila v tujino, ampak so ugotavljali, „da je spričo čedalje tesnejše ekonomske povezanosti sodobnega sveta zaposlovanje na tujem normalen pojav.“ Da, normalen pojav bi bil, če bi odhajali le kake posamezniki v svet, ni pa normalen pojav če se kar v reki preliva slovenska delovna moč v tujino. In to se dogaja pod komunisti! To ni normalen pojav, ampak dokaz, da je doma gospodarstvo in industrija pod komunisti v tako slabem stanju, da ni izgledov, da bi mladi ljudje mogli dobiti primerno zaposlitev.

Na isti seji je padlo tudi v oči, da so funkcionarje pri Soc. zvezi močno

Prvo in glavno delo matere, tako posamezne, kakor organizirane, je ohranjati, buditi in razvijati ponos na slovenstvo in pripadnost k slovenskemu rodu bodisi v domovini, ali izven nje. Zavedati se resnosti položaja, a ne obupavati. Še ni vse zamujeno. Trenutno je že pozitivno dejstvo, da se naša mladina zaveda v kakšni nevarnosti je, da se prebujata, da išče svoje mesto v sklopu narodov. Pri tem iskanju pa je ravno žena tista, ki mladini lahko najbolj pomaga.

Pavlina Dobovškova, Zbornik Svobodne Slovenije 1968, str. 173

samo garati in zbirati sredstva, da je dobro novemu komunističnemu razredu. Ta razred si versko svobodo seveda razlaga po svoje. Po njegovem je ta svoboda že zagotovljena, če duhovnik med štirimi stenami v cerkvi lahko opravlja maše ter otrokom, kolikor jih pač pride v cerkev, razlaga glavne verske resnice. Če pa duhovnik nauk Cerkve skuša širiti tudi v vsakdanje življenje, če prireja tudi kulturne in družabne prireditve, ki so prav gotovo drugačne kot pa tiste, ki jih organizirajo komunisti za svoje ljudi, je po

njihovem mnenju to že kršitev ustavnih določil ter „poskus protiustavnega razpihanja verske nestrpnosti“.

Pa se bodo morali tudi slovenski komunisti sprijazniti z dejstvom, da čas gre naprej tudi zanje in tudi pred nje postavljajo svoje nove zahteve po svobodi, ki mora biti za vse ljudi enaka, in mora vsebovati ter zagotavljati nemoteno, neovirano udejstvovanje v političnem, kulturnem, verskem, socialnem in gospodarskem življenju vsem ljudem, ne pa samo novemu komunističnemu razredu!

† Msgr. Vladimir Vince

Glavni ravnatelj hrvaških dušnih pastirjev med hrvaškimi izseljenci v svetu je bil msgr. Vladimir Vince. Ob koncu lanskega leta je obiskoval hrvaške izseljenke skupine v Kanadi in Severni Ameriki. Letos je prišel na obisk k hrvaškimi izseljencem tudi v države Južne Amerike. Bil je tudi v Argentini. V vseh državah je imel sestanke s hrvaškimi duhovniki ter se zanimal za njihovo dušno pastirstvo med hrvaškimi izseljenimi življenjem.

Po Buenos Airesu je obiskal še več drugih držav v Južni Ameriki. Na poti iz Venezuele je na otoku Guadalupe v Mehiki, 5. marca, postal žrtev letalske nesreče.

Njegovo truplo so prepeljali v Rim, kjer je bil slovesen pogreb. Pokopal ga je kardinal dr. Šeper predsednik kongregacije za verski nauk.

Maša zadušnica za tragično umlega glavnega ravnatelja hrvaških dušnih pastirjev msgra. Vladimira Vince-ja bo v soboto 23. marca, ob 17 v cerkvi hrvaških frančikanov v mestu José Ingenieros-u, prov. Buenos Aires.

SMRT MED POLITIKI

V domovini je umrl dr. Srdjan Budavljek, predsednik biv. Samostojne demokratske stranke. Kot večina funkcionarjev te politične skupine, se je tudi on pridružil Titu in njegovi kom. stranki ter z njo najtesneje sodeloval.

V Buenos Airesu je pa 18. marca umrl od kapi zadet biv. poslanec HSS dr. Ivan Majcen. Njegov pogreb je bil 19. t. m. na pokopališču Flores. Pogrebne obrede je opravil hrvaški frančikan Mikulič. Udeležilo se ga je pa veliko Hrvatov, med katerimi so bili zastopniki vseh hrvaških izseljenkih skupin. Poslovilni govor je imel bivši posl. Stipe Matijević.

„Vsem, ki imajo še živo vest...“

(Kako se je vršil zadnji proces proti pisateljem v Moskvi)

Larisa Danielova, žena obsojenega pisatelja Daniela, ki sedaj prenaša kazen v sibirskih koncentracijskih taboriščih, in Pavel Litvinov, vnuk dolgoletnega sovjetskega zunanjega ministra Litvinova, sta poslala v zamejstvo opis zadnjega procesa proti pisateljem v Moskvi, z željo, da ga razširijo in pokažejo vsemu svetu, kako se sodi v Sovjetiji. Tudi naš list je dobil to poslanico v roke, da jo približi. Prevajamo jo naravnost iz ruskega originala.

Sodni proces v zadevi Galanskova, Grinzburga, Dobrovoljskega in Laškove, ki se je vršil pred moskovskim mestnim sodiščem, je zdaj končan tako, da so kršene najvažnejše norme sovjetskega prava. Sodnik in državni tožilec s sodelovanjem izbrane in jasno opredeljene publike so zaobrnil sodni proces v divjo in v XX. stoletju nesmiselno smešnje zgoraj imenovanih treh obtožencev Galanskova, Grinzburga in Laškove.

Proces je dobil že takoj drugi dan oblike starodavnih „nastopov proti copricam“, ko obtožena Galanskova in Grinzburg navzlic enoletnemu preiskovalnemu zaporu v ječi in navzlic pristi-tutemu sodišča nista hotela priznati ne utemeljenih obdolžitvev Dobrovoljskega ter sta dokazovala svojo nedolžnost. Priče, ki so izjavljale v korist obeh, so še bolj razjarile sodnike.

Sodnik in tožilec so med procesom pomagali Dobrovoljskemu izpovedovati obdolžitve. Zagovornikom pa niso dovoljevali niti postavljati vprašanj. Pričam niso dovoljevali izjav, ki bi razkrinkale provokacijsko vlogo Dobrovoljskega.

Sodnik Mironov niti enkrat ni pre-

kinil tožitelja, predstavnika obtožujoče stranke. Osebam, ki so predstavljale obrambo, je pa dal govoriti samo to, kar se je ujemalo z že v naprej med zasliševanjem določenim načrtom KGV (tajne policije), če je kdo udeležencev hotel od časa do časa prekiniti ta ponavljajoči se „špektakel“, je sodnik zavpil: „Vaše vprašanje je odklonjeno!“ ali „to nima nikake zveze s procesom“, ali: „Jaz vam ne dovolim govoriti.“ Tako kričanje je veljalo obtožencem (razen Dobrovoljskemu), zagovornikom in pričam.

Priče so morale iti iz sodne dvorane, potem ko so pričale; pravzaprav so jih izpeli ven nasilno, skoraj s histrijo.

E. Bazilovi niso dali besede, ko je hotela pričati, kako je KBV zasledoval njenega duševno bolnega moža, katerega izjave, dane na zasliševanju v stanju neprištevnosti, so igrale vlogo ob koncu obtožnice. Bazilovo so izrinili iz dvorane med kričanjem sodnika in vpitjem publike, ki je zagluševala njene besede.

P. Grigorenko se je prijavil kot prič, da pojasni, odkod denar, ki so ga našli pri Dobrovoljskem (ta je pričal,

da mu ga je dal Galan Galanskov). Gregorenko pričevanje so odklonili; z izjavo da ni duševno zdrav (kar pa ni res).

A. Tepeškinovi niso dali pričati, ko je hotela podati dokaze o lažnivosti Dobrovoljskega izjav. Tepeškinovo, ki je bila moseča, so z brcami nagnali iz dvorane in med pljuvanjem nanjo najetega občinstva.

Pričo A. Katzovo polkovnik KGV Čirkumenko „komandant sodišča“ po pavzi ni več pustil v dvorano. Rekoč ji: „Ko bi drugače pričali, bi vam dovolil ostati.“

Nobeni pričji ne dovoljujejo ostati v dvorani po pričevanju, dasi morajo po sovjetski ustavi obvezno pričati. Grožnje o izgonu prič po paragrafu 283 so venomer frčale mimo ušes. V. Vinogradnikovu pa je sodnik res zavpil: „Evo vam paragrafa 283: izgubite se iz dvorane!“

V tako razgretem ozračju ne more biti govora o kakšni objektivnosti sodišča niti o pravični zakonitosti. Obsodba je bila določena že ob samem začetku procesa.

Midva se sedaj obračava na svetovno občestvo, a v prvi vrsti na — sovjetsko. Obrava se na vse, ki imajo še živo vest in dovolj poguma.

Zahtevajte javno obsodbo tega sramotnega procesa in pričevanja zoper obtožence!

Zahtevajte osvoboditev zastraženih obtožencev!

Zahtevajte ponovno preiskavo z izpolnjevanjem vseh zakonskih predpisov

in norm in to pri udeležbi mednarodnih preiskovalnih sodnikov!

Sodržavljan! Ta proces je madež na časti vaše vlade in na vesti slednjega izmed nas! Vi sami ste izbrali to sodišče in te sodnike: zahtevajte uničenje njihovih polnomočij, ki jih oni izrabljajo!

Sedaj ne gre samo za obsodbo teh treh obtožencev, ampak je važno, da se ta sodni proces prav in ničemer ne razlikuje od prislulih procesov v tridesetih letih (Stalinovih od l. 1930 naprej, moja opomba), ki so padli na nas s tako sramoto in tako krvjo, da se jih še sedaj ne moremo očistiti!

Midva pošiljava to poročilo v zapadni napredni tisk in ga prosiva, da ga čimprej tiska in razširi po radiu. S prošnjo pa se me obračava na sovjetske časopise, ker veva, da bi bilo brezupno.

Larisa Bogoraz-Daniel,

Moskva V. 216, Leninskiy prospekt 85, kv. 3

Pavel Litvinov,

Moskva K-1, ul. Alekseja Tolstojaja 8, kv. 78

Zakaj še posebej pričujemo ta opis poteka sovjetskega sodišča? Predvsem zato, ker je v popolnem nasprotju z mednarodno deklaracijo človečanskih pravic, ki je bila sprejeta pred dvajsetimi leti (1948) od Društva narodov, in so jo podpisale vse članice Združenih narodov, tudi Sovjetska Zveza, dasi se je vzdrlžala glasovanja, toda ni glasovala proti. In te deklaracije 11. član pravi doslovno:

„Vsak človek, obtožen krivega dejanja, ima pravico, da se smatra za nedolžnega do tedaj, dokler se mu njegova krivda ne dokaže po zakonski poti javnega sodnega postopka. pri katerem se mu pa morajo dati vse možnosti obrambe.“ Javno postopanje pomeni prost vstop v sodno dvorano vsem in ne samo izbrancem, še celo po pristranski izbiri, kakor je bilo v tem primeru. Vsa možnost obrambe pa pomeni, da imenuje svoje priče tudi obtožener ter dobi kvalificiranega zagovornika. Kako so se te točke deklaracije obšle v gornjem primeru, je razvidno zelo nazorno in za resnico odgovarjata s svojim podpisom oba podpisnika. Toda tudi predmet obtožbe za Deklaracijo o človeških pravicah pri gornji obsodbi ni opravičen, kajti člen 19 pravi: „Vsak človek ima pravico na svobodno prepričanje in na nje svobodno izražanje. Ta pravica vključuje svobodo neovirane vztrajanja pri svojem prepričanju in svobodo iskati, sprejemati in razširjati informacije in ideje s poljubnimi sredstvi in nezavisno od državnih mej.“ Zato je tudi popolnoma v skladu z mednarodnim pravom Deklaracije, če se Danielova in Litvinov obračata na inozemsko časopisje.

Jubilejno leto Deklaracije človečanskih pravic iz l. 1948 je v tej moskovski obsodbi dobilo svojo praktično ilustracijo ne izvrševanja mednarodnih dogovorov od strani komunističnih diktatur.

Novice iz Slovenije

Lončarstvo na Slovenskem je naloženo razstavi, ki so jo odprli v ljubljanskem Etnografskem muzeju dne 23. februarja. Z njo so počastili 1400 letnico prihoda Slovencev v sedanje kraje. Razstava je nekaj prerez lončarstva na slovenskih tleh od prihoda Slovencev do danes s posebnim poudarkom razvoja lončarske obrti v zadnjih 150 letih. Razstava ima več oddelkov. Med drugim so prikazani lončarski izdelki vseh pomembnejših in lončarskih delavnic v Sloveniji. Najznačilnejši so iz Ljubnega. Te so prodajali celo na Tirološko. Tudi življenje lončarjev je bilo zanimivo. To so bili navadno revni kmetje. O pomembnosti lončarske obrti na Slovenskem govorijo tudi razne šege in navade ter pesmi. V Sloveniji sedaj lončarska obrt zelo nazaduje in propada. Sedaj je v vsej Sloveniji samo še 80 lončarjev. V zadnjem desetletju prejšnjega stoletja jih je bilo samo v Komendi 84, v Filovcih v Prekmurju pa nad 90.

V Ljubljani bo od 19. arila do 26. maja tretji bienale industrijskega oblikovanja, na katerem bodo razstavile svoje izdelke vse večje industrije iz Evrope in Amerike. Domačih razstavljalcev bo 50. Razstavo pripravljajo ljubljanski mesti svet ter zvezna in republiška gospodarska zbornica. Za razstavo, na kateri bodo prikazani najnovejši industrijski izdelki od leta 1966 do 1968, je veliko zanimanje.

Železniška uprava v Ljubljani namerava ukiniti železniško progo Sobota—Hodoš. Je nerentabilna ter je imela lani 130 milijonov starih dinarjev izgube. Če bodo železniško progo v resnici ukiniteli, bo to za ljudi na Goriškem in Prekmurju hud udarec, ker ne bodo imeli več dobrih prometnih zvez. Ceste so namreč v tako slabem stanju, da niso primerne za avtobusni in tovorni promet.

V dravograjski občini so ugotovili, da zna zelo malo otrok plavati. Občinska zveza za telesno vzgojo je pozvala šole, naj zagotovo sredstva za učenje otrok v plavanje.

Vrednost gradbenih del v družbenem sektorju je lani dosegla višino 146,3 milijarde st. dinarjev nasproti 122,9 in 117,5 milijarde v prejšnjih dveh letih. Povečanje znaša sicer 19%,

toda gre več na račun višjih cen kot na račun večjega realnega obsega del.

Mariborska drama je uprizorila izvirno slovensko dramo Ignaca Kamenika Marionete, ki so tretje Kamenikovo dramatsko delo. Kamenik je dramaturg mariborskega gledališča.

Zastopniki mariborskega gledališča in društva arhitektov so se dogovorili, da bo prizorišče za izvajanje programa letošnje mariborske kulturne revije Rotovski trg. Prva prireditev na njem bo uprizoritev Shakespearjeve komedije „Kar hočete“. Mariborska drama jo že študira za uprizoritev na prostem.

V Ljubljani je napovedano izhajanje ciklostirane revije za literaturo in umetnost OBJAVE. Prinašala bo leposlovnih sestavke in razprave o literaturi in umetnosti ter take filozofske in jezikovne prispevke, ki so povezani z umetnostjo. Misli pa objavljati tudi pesmi in eseje tujih piscev. Revija bo izhajala v samozaložbi predvidoma vsak drugi mesec.

Umrli so. V Ljubljani: Miroslav Berginc, Marjana Skarza roj. Šlosar, Matilda Štrukelj roj. Kolmah, Ana Zavec roj. Travnik, Jože Zlebnik, urar, Ljudmila Jarh roj. Oblak, Virginija Živec, Tončka Justin roj. Bricelj, Ljudmila Velušček roj. Komac, Marija Biščak roj. Znidaršič, Terezija Krašovec, Katica Butina roj. Kajfež, Angela Lapajnar, sodna uradnica v p., Hugin Czurda, žel. upok., Terezija Ivanc roj. Horvat, Vili Kamrath, vodovodni inštalater, Franc Miljavec, Amalija Filipič roj. Baša, Adela Kompolšek roj. Gruđen, Mihaela Verovšek roj. Frančič, vdova po trgovcu, Helena Sešek roj. Breskvar, Slavka Stropnik roj. Pupis dr. Mirko Crobath, biv. veletrgovec v Kranju, Franc Podbevšek v Zagorju ob Savi, Ivan Zbogar, upok. v Kranju, Anton Košir v Laškem, Jože Smrekar, pos. iz Ribč, Anton Košir, komercialist v Radečah, Matilda Pekenk v Kozarjah, Ivana Furlan roj. Tratnik v Trbovljah, Franc Erbežnik v Sori pri Medvodah, Viktorija Jazbec roj. Cigan v Kobjeglavi, Marija Baričič roj. Milavec v Šmarju, Vera Vovk roj. Bohinec na Bledu, Albina Benčič, upok. v Celju, Stanko Špan v Planini pri Sev-

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Osebnosti

Poroča. V katedrali Kraljice miru v mestu Lomas de Zamora sta se poročila Jože Baukon in gdč. Emilija Mayer. Za priči sta bila: ženinu njegova mati; Hilda Kaudus por. Baukon, nevesti pa njen oče Friderik Mayer. Čestitamo in želimo obilo sreče.

Družinska sreča. V cerkvi Marije Pomočnice v Don Boscovem zavodu R-Mejia so bili krščeni:

18. februarja: Janez Skarlovnik, sin Maks in Anice Tomažević. Botrovala sta Lovrenc in Antonija Tomažević; 3. marca: Rafael Franc Ahlin, sin Ivana in Franciške Vodnik. Botrovala sta Franc Vodnik in Marinka Znidaršič; Marjan Jurij Tušek, sin Jožeta in Jožefa Tomazin, Botrovala sta Marjan Skvarča in Franciška Tomazin; 9. marca: Silva Hadrijana Adamič, hči Tone in Terezije Soba. Botrovala sta Matko Indihar in Marija Peterlin.

Vse štiri otroke je krstil g. Janko Mernik. Srečnim staršem naše čestitke!

Novi slovenski zozozdravnica

Na univerzi v Córdoba je dokončala študije kot zobozdravnica gdč. Alenka Gerzetič, hčerka ge. Zore in dr. Alojzija Gerzetiča. Njeni prijatelji ji iskreno čestitajo. Prav tako Sv. Slovenija.

SLOVENSKA VAS

Občni zbor društva Slovenska vas

V nedeljo, 10. marca, je bil 15. redni občni zbor našega centralnega vaskelozozdravnice. Bil je dobro obiskan in zelo živahen. Njegova posebnost je bila v tem, da je bil že v skoraj dodelani društveni okrepčevalnici novega Hladnikovega doma, kajti posest starega Slovenskega doma je nekaj dni prej prevzelo Slovensko kovinarsko podjetje, ki ga je od društva odkupilo.

Hladnikov dom je že pod streho. Po stari slovenski navadi se bo zasadil vrh strehe smrekov vrh za likof, ki bo v nedeljo, 28. aprila, in na katerega so že zdaj vabljeni vsi rojaki iz vasi, južnih predmestij glavnega mesta, katerih središče vsak dan bolj postaja naša vas in rojaki iz drugih predmestij. Druga nedelja po veliki noči je že dolga leta rezervirana za izključno prireditev v Slovenski vasi, zaradi česar upamo, da bo obisk rojakov velik. Rojaki, ki bodo prišli že dopoldne, bodo po kosilu imeli priložnost ogleda napredka naše vasi, zlasti gradnje novega misijonskega vzgojnega zavoda, farniške in Slovenskega kovinarskega podjetja.

Na občnem zboru so članj prešli poročila odbornikov o delu v pretekli poslovnih dobi kakor tudi poročilo gradbenega odbora za Hladnikov dom. Sprejeti so bili nekateri sklepi, ki naj zažamčijo delo društva v bližnji bodočnosti. Na samem občnem zboru je bilo podpisanih 47.000 pesov daril za dokončanje gradnje šolskih prostorov v novem Domu. Akcija za darila v ta na-

nici, Uršula Kupper roj. Schuster v Velikovu, dr. Alojz Gorjanc, odvetnik v p. v Veclju, Ivica Štupar roj. Kralj v Nadgorici, Stanko Marc v Skopem na Krasu, Franc Grile, biv. trgovec v Radovljici, Marija Simčič v Lazah, Jožefa Škarabot roj. Škarabot v Murski Soboti, Antonija Učakar roj. Beja v rzinu, Bogomir Naraks, sodavičar v Žalcu, Jože Romih, telefonist v Celju in Nežka Bizant v Celju.

men se nadaljuje. Vzeto je bilo na znanje, da so mnogi člani med tem že naklonili darila ali posojila za novi Dom in so bili povabljeni še vsi ostali, ki tega še niso storili, da stopijo na dan čimprej. Tudi je bilo ugotovljeno, da imajo vsi člani društva članarino v redu plačano. Vsi rojaki iz južnih predmestij Buenos Airesa so vabljeni, da pristopijo k društvu v teku 90 dni praktično brez pristopnine, iz edinega razloga, da bi bila ob svojem društvu res zbrana vsa vas.

Novi odbor društva Slovenska vas je sestavljen takole: predsednik Lovro Jan; podpredsednik Janez Lužovec; tajnik Ignacij Glinšek; blagajničarka Marija Gorše; knjižničar Tone Zajc; kulturni referent Maks Jan; gospodar Slavko Reven; odborniki: rev. Janez Petek CM, Martin Miklič, Tone Novljan in Jože Gerkman; namestnik odbornikov: Jože Čampa, Jože Rome in Franc Vilfan; nadzorniki: Jakob Sušnik, Stane Mehle in Tone Boštjančič, namestnika nadzornikov: Stane Kunc in Stane Jemec.

Novi odbor se je medtem že sestal na svojo prvo sejo, na kateri je sklenil posvetiti vse svoje moči čimprejšnji dokončni izdelavi Hladnikovega doma. Ker bo ta dom nosil spomin moža, ki je največji dobrotnik vse naše emigracije v Argentini bodo izdani v kratkem posebni darilni listki po 100 pesov. Odbor društva Slovenska vas vabi rojake, da se s tem skromnim darom spomnijo msgr. Hladnika, ki je omogočil naš prihod v to deželo.

J. M.

RAMOS MEJIA

Slomškov dom

Čeprav je znano, da sta meseca januar in februar najbolj mrtva v življenju doma — večina članov je na počitnicah — se je vendar posrečilo nemurni ge. Emi Kesslerjevi spraviti za pustne dni na oder dve veseligrigi: Urška s Poljan in Kakršen je gospod, tak sluga. Gledalci, ki so na pustno soboto, zlasti pa na pustno nedeljo zasedli dvorano doma, so bili prijetno presenečeni. Večina je namreč pričakovala dva, kvetejmu polurna skeča, dejansko so pa prisostvovali dve in pol urnemu programu.

Enodejanka „Urška s Poljan“ je postavljena v polpreteklo dobo, ko je nastajajoče slovensko meščanstvo s preziranjem in zaničevanjem kmeta hotelo pokazati, da je stopilo v zrelo dobo, ni se pa moglo odtegniti vsakodnevnemu stiku s kmečkimi človekom. To situacijo igra dobro izrabiti in ji da tisto komično primes, ki je dejansko velikokrat obstajala. V vlogah nastopajo le ženske. Ge. Emi se je posrečilo zvariti starejšo in mlajše moči v celoto, kjer je navdušenje mladih nadomeščalo izkušnje starejših. Med te zadnje bi šteli go. Cilko Cestnik st., ki je v vlogi Urške neprekosljivo pokazala lik preprostega poštenega, za takratne meščanske nazore mogoče celo malo omejenega dekleta. Njena igra, kakor tudi

Vsak teden ena

TOVARISKA PESEM

France Baiantič

Dabi so nam svetilko, da bi dalj časa za nami strmeli, vem, da je lesa še nagnjena, še dolgo bodo za nama želeli.

Ko bova rano v soncu ukala, daleč med stenami bodo iskali, vrisk, topli ko jutranje mleko, bodo molki njihovih ust razvezali.

nastop ge. Milice Hribar st. in ge. Eme Kessler same v vlogah ge. Majdičeve in ge. Savnikove, sta povzročili plaz smeha po dvorani, ki ga zlepa ni bilo konca. Med mladimi so nekatere bile že kar domače na odru kot npr. gdč. Andreja Brula kot sobarica, ostalim, t. j. gdč. Mariji Pergar v vlogi ge. Globočnikove, gdč. Heleni Jeločnik v vlogi vzgojiteljice in gdč. Lučki Potočnik kot kuharici se je poznalo, da so s sigurnimi koraki stopile na odrske deske in upamo, da jih tudi ne bodo več zapustile. Znanje vlog je bilo brezhibno.

„Kakršen gospod, tak sluga“ je vzeta iz vojaškega življenja. Mestoma spominja celo na dobrega vojaka švejskega. Medtem, ko je bil poudarek prve veseligrige na besedni igri, je prevladovala tu brezdvomno situacijska komika. Ljubezenski zapletljivi mladega poročnika in navihanost njegovega sluga so gledalce odlično zabavali. Poročnika Mušiča je dovršeno podal go. Jože Horvat. Če se ne motimo, je to njegov prvenec in lahko čestitamo njemu in ge. režiserki, zlasti glede izgovarjave, kajti vsi vemo, kakšno ledino je treba včasih orati pri naših mladih ravno v tej točki. Ostale bi lahko šteli, čeprav so nekateri prav mladi po letih, med stare igralce. Tako omenimo izvrstno igro go. Jožeta Cestnika v vlogi poročnika Jova, g. Stanka Novaka kot polkovnika pl. Radenski požrtvovalnost gospodičen (obe sta nastopili že v prejšnji igri) Marije Pergar in Andreje Brula: prva v vlogi Eme pl. Radenske, hčerke polkovnika, druge v vlogi kuharice Nežike. Vso težo dejanja pa sta nosila g. Ivan Fajfar kot sluga Matiček in g. Niko Potočnik kot rekrut Lipe Butec. Uspešno jima je pomagal g. Franc Miklavc v vlogi hišnega gospodarja Medvedarja. Za izvrstno scenerijo je opremil oder za obe veseligrigi g. Franci Vresnik. Želimo samo, da bi to brstenje in kaljenje igralske družine v Slomškovega domu ne zamorila slana utrujenost pri igralskih in pa premale podpore s strani gledalcev. Vse drugo je v primeri s tem malenkost.

10. marca pa smo se udeležili že udomačene družinske nedelje. Po sv. maši nam je dr. Filip Žakelj govoril o temi: Na kakšnih točki se nahaja postopek za Baragovo beatifikacijo sto let po njegovi smrti. V zanimivem izvajanju, gospod predavatelj je res strokovnjak, nam je nakazal uspehe in težave dosedanjega dela, pognil primerjavo s postopkom za Slomškovo beatifikacijo in končno prišel do zaključka, da je v glavnem od nas odvisno, kdaj bomo imeli Baraga na oltarju. Po predavanju je veliko družin ostalo v prijetni družbi na kosilu.

ZBORNİK SVOBODNE SLOVENIJE za leto 1968

bo na razpolago od nedelje, 24. marca v Slovenski hiši na Ramón Falconu, v slovenskih domovih in pri zaupnikih.

Kdor ga je naročil v prednaročilu in ni plačal vseh \$ 1.500.—, naj razliko plača ob prevzemu knjige.

Slovensko-argentinska odprava na južni Kontinentalni led

V početku je letošnje poletje kazalo na izredno gorniško dejavnost po gorovjih Celinskega ledu. Od vsepovsod so se zgrinjali plezalci na viharni jug: iz Anglije, Francije, Italije, pa seveda tudi iz matičnih držav Čila in Argentine. Po svojih formacijah — neprekosljivo slikovitih za oko in težko prekosljivo upornih za nogo — se njih sloves po svetu šedel dalje bolj uveljavlja med planinci, pa postajajo že nekaka gorniška Meka, kot so bile prvotne Alpe, potem Himalaja; slednja zaradi političnih kolobocij zadnje čase težko dosegljiva.

Seveda, Alpe pa so križem krašem že sto in stokrat preplezane navpik in počez. Vse je že 'znano', vse so samo ponovitve... Človek pa si želi, zagledati se v novo, v skrivnostno. Iskati hoče, najti razumeti in si prisvojiti novih spoznanj, vedenj in odkritij.

Po večini nezavedno in vsak po svoje, a v jedru je gon vseh odkrivanj in raziskovanj težnja, dokopati se do prabitih in spoznati po njej lastni prapočetek. Vseeno, če ta cilj nikdar ne bo imel izpolnitve. Včasih uspe komu v takih iskanjih najti kaj drugega, neiskanega; včasih pa npr. celo — samega sebe, ali bolje, skoro najti se. Kajti verjetno ne uspe mnogokomu postaviti se prav v težiščno točko lastnega ravnovesja. A že s približanjem sebi, se približuje tudi občutek razumevanja prabitih, s tem morda globlje spoznanje

zunanjih vzrokov in učinkov — in nemara tudi lažje ali objektivnejše vrednotenje trdosti, ob katere zavedamo v življenju.

Iz takih hotenj tedaj žene človeka nemir in brskanje po naravi, stvari in duhu. A nas zanima tu predvsem narava kot samotno pozorišče gornikovih teženj in borb. To pot gre konkretno za Patagonski celinski led in zajemamo s tem nazivom ne samo ledišče kot tako, temveč ledenino skupaj z gorovjem na in ob njem, kar vse skupaj sega v naš čas še izza ledenih obdobj. Po teh gorah so učinki erozij pisali zgodovino časa skozi milijone let, pa ni čudno, če je vsebina takih klesanj zanimiva in mikavna za večje bralce teh svojiskih in čudnih hieroglifov, razpotegnjenih po sila razsežnih pobočjih edinstvenih gorskih verig.

Kot smo že v početku omenili, je bilo letos pričakovati mnogo izluščenih drobcev v razvozlavanju neznank, ki jih v obilnih merah varujejo te gore. A kot da bi topot narava rekla:

„Za letos zapik! Pa drugič spet kaj!“

In se je zaprla v neprodorni oklep ledenih neurij, viharjev, belih neviht. Zunanji, vidni; uspehi vseh teh številnih gorniških odprav so ostali v celoti pičili, za nekatere odprave celo nični. A nič za to! Gornik ne meri uspehov odprave po zavzetih vrhovih, ki jih prinese domov kot lovec trofeje — du-

gim na ogled in sebi v hvalo in ponos. Z vsake odprave se vrača pravi gornik vrednejši; za nova spoznanja in nove skušnje, ki mu bodo drugo pot v uspešno pomagalo na novih etapah njegovih pohodov, pa najsi vodijo spet v gore ali — v življenje.

Kako pa je v teh okoliščinah odrezala naša odprava, Slovensko-argentinska ekspedicija na Južni Kontinentalni led 1968? O njej smo že ob njenem odhodu poročali v zadnji lanski številki našega lista. Bravci se bodo še spominjali, da je odpravo letos vodil naš znan plezalec Jure Skvarča, ki je v navezi s svojim bratom Petrom tvoril vrhunsko navezo, ostali člani pa so bili: Janko Zakrajšek, Pablo Justo, Osvaldo Troian; in Mario Serrano.

Glavni namen letošnje odprave je bila osvojitve vrhov Cerro Norte in Cerro Boy, oba severno od ogromnega jezera Lago Argentino ter za kakih 8 km oddaljena drug od drugega po zračni črti.

Cerro Norte je naša odprava začela oblegati že 1966 in se letos podala tja že v tretje s prizadevanji po njegovih pobočjih in stenah.

Cerro Boy pa si je lani zaznamovala za svoj novi cilj in ga tako imenovala v spomin rajnemu prijatelju Robertu — Boju Petričku.

A tako Cerro Norte kot Cerro Boy sta ohranila svoje vrhove za drugo leto ali za naslednje, ali za kdajkoli...

Dobrih 100 ali 150 m pod svoj skrajni vrh je pustil Cerro Norte naša fanta

—plezalca. A na vrh, prav na vrh — ne! Kljub temu sta mu pustila vso zahodno steno opremljeno s kakimi petdesetimi klini za naslednji vzpon.

Cerro Boy pa je letos ostal še povsem nedotaknjen. Ves deviški, še od vseh vekov svojega postojanja. Daleč, ponosen, vase zamišljen — a družin s sebi enakimi, sam — a srečen in bogat v svoji samoti: kot je bil naš Boj najbližje življenju in je znal najintenzivneje dojemati njega vrednote ter je bil najbolj poln človeka in ljudi — kadar se je umaknil v samotno naravo ali v samotno svojih lastnih misli in lastne družine. Zato pa se je potlej znal v družbi tako bogato razdajati svojim bližnjim. In tak bo v njegov spomin, tako upamo, tudi Cerro Boy.

Kljub tema dvema nedoseženima ciljema in upoštevanju skrajno neugodne razmere ter pičo možno dejavnost letošnjih odprav, smo z uspehi naše odprave lahko več kot zadovoljni. Ko je bilo že očitno, da želita Cerro Norte in Cerro Boy ostati letos nemotena, so jeli redki, a izkušeni domačini — dolinci ob teh gorovjih rekati:

„La montaña se niega esta vez, la montaña os rechaza, váyanse muchachos!“

In oni vedo, da je temu tako, kadar tako rečejo. Pa so naši fantje res šli drugam poskušat svojo srečo. Saj ne, da bi bili planinci čarovniki. A nekakšno osebnost smo vendarle voljni priznati gori — kako naj bi se sicer obe-

sili nanjo z vsem žarom ljubezni in vere vanjo...!

Peter je tedaj šel s tremi člani odprave proti Mastersovi staciji in tam blizu s slučajnim plezalnim tovarišem, domačinom Ube Baruiom, dne 11. februarja osvojil 2.500m visoki Cerro Pintado, vzhodno od severnega rokava Lago Argentino.

Jure Skvarča pa, ki je imel nekaj dni več časa, se je v tednu od 10. do 16. februarja prebil s članom odprave Mariom Serrano na ledenik Upsala in tam sta 17. febr. opravila prvenstveni vzpon na 2.000 m visoki, prelepi Cerro Cristal. Nato sta sestopila na ledenik Moyano in 18. februarja v zelo težkih pogojih zavzela že od mnogih nameravani Cerro Campana, 2500 m, in to z Južne smeri.

Trije novi vrhovi na Kontinentalnem ledu v eni sezonski odpravi je lep, zelo lep uspeh, vreden vsega priznanja in iskrenih čestitk predvsem imenovanim plezalcem in ostalim članom odprave, pa tudi Slovenskemu planinskemu društvu v Argentini.

Posebno zahvalo pa si zaslužijo člani SPD in Club Andino Bariloche za financiranje odprave, Jože Vodnik za prevoz čez kontinent in g. Masters za vsestransko pomoč in naklonjenost naši odpravi.

Podrobne tehnično-gorniške podatke o letošnji dejavnosti odprave bomo objavili ob drugi priložnosti, ko bodo nameravani vrhovi resnično in v celoti zavzeti ter dokončno — naši. dp

SLOVENC I P O S V E T U

AVSTRIJA

G. Ciril Lavrič je bil imenovan za ravnatelja slovenskih dušnih pastirjev v Avstriji.

ANGLIJA

V Anglijo je prišel v februarju iz Argentine g. Franc Bergant. Tu bo sedaj njegovo novo službeno mesto, ki ga bo zavzemal kot dušni pastir za slovenske izseljence v Angliji.

Do sedaj je za Slovence opravljal dušnopastirsko službo g. Ignacij Kunstelj, ki je pa bil — kot znano — lani imenovan za glavnega ravnatelja slovenskih dušnih pastirjev za slovenske izseljence v svetu ter je sedaj odšel v Rim, kjer bo njegovo stalno mesto.

ŠVICA

Slovinci, živeči v Švici, so si uredili slovensko službo božjo. Imelj jo bodo vsako prvo nedeljo v mesecu. Prva je bila 4. februarja. Imelj jo je prof. dr.

Slovenski srednješolski tečaj: pričetek v soboto 23. marca ob 15.30. Zadnje šolsko uro bo pričetna sv. maša. Vpisovanje v učiteljski kurz slov. srednješolskega tečaja pa bo v soboto, 23. marca ob 17.

Alojzij Šuštar, ravnatelj bogoslovja v Churu, Za binokštne praznike Slovinci v Švici pripravljajo romanje k Mariji v Einsiedeln.

FRANCIJA

Med vidnimi slovenskimi ljudmi v Parizu je tudi lazarist g. Martin Oeppek. Za svoj god lani je dopolnil že 76 let. Pa je še čil in krepak in mu razne stavke na podzemski ali šoferjev

UKRAJINSKA KAT. UNIVERZA SLOVENSKI ODDELEK

ZAČETEK ŠOLSKEGA LETA z inauguracijskim predavanjem prof. Lidije Tauridzke o temi: Sodobni pisatelji pod sovjetsko diktaturo v osvobodilni avantgardi v nedeljo, 7. aprila, ob 13 v Slovenski hiši, R. Falcón 4158. REDEN POUK se bo začel v petek, 19. aprila ob 19. uri v Slovenski hiši, R. Falcón 4158.

VPISOVANJE V 1. IN 2. LETNIK: V Slovenski hiši, R. L. Falcón 4158: a) Dušnopastirska pisarna — vsak dan v uradnih urah. b) Pisarna Svobodne Slovenije — vsak četrtek od 19. ure naprej. c) V Ukrajinski hiši, R. L. Falcón 3950 — vsako nedeljo od 12. do 13.15 ure.

ne delajo prav nobenih skrbi. G. misionar je namreč znan, da peš prehodi Pariz vzdolž in počez. Zato tudi vsakemu, ki ga vpraša, kaj mora storiti, da bo ostal mladosten in prožen, veselo odgovorja: Hodite peš, kot hodim jaz. Jubilant je doma iz št. Ilja pri Velenju, kjer se je rodil leta 1891. K lazaristom je prišel 1905, duhovnik je postal leta 1920, nato pa je 20 let deloval v Grobljah, po vojni 16 let v Tunisu, pred petimi leti je pa prišel v Pariz, kjer je spovednik v kapeli Čudodelne svetinje. Bog ga ohrani še mnogo let. To mu želi tudi Svob. Slovenija, katere zvesti naročnik je že dolgo vrsto let.

VESTE, KAJ MISLI MLADINA?

Berite revijo

Mladinska vez

Z marcem je začel izahjati nov letnik, na katerega se lahko sedaj naročite pri poverjenikih po domovih, pismeno na MV, Ramón Falcón 4158. Razpošiljamo tudi po pošti.

Naročnina za vseh deset števk:

mladinska \$ 300.—
podporna \$ 500.—
mecenka \$ 1.000.—

PO ŠPORTNEM SVETU

Košarkarska reprezentanca province Santiago de Estero je osvojila naslov argent. prvaka z zmago nad provinco Buenos Aires. V rednem času je bila igra neodločena v podaljškju je v zadnjih sekundah igre zadel koš igralca Santiaga in priboril svoji ekipi zmago s 76:75. Na tretje mesto se je uvrstila ekipa Capitala, ki je premagala Córdoba s 76:74.

Najprej k frizerju. Bolgarske obmejne oblasti v Dragomanu niso dovolile vstopa Čošiču, košarkarju jugoslovanskega prvaka Zadra, dokler ni pokazal brivca v Dragomanu. Čeprav je Čošič protestiral, se Bolgari niso omečili, Čošiča je brivec popolnoma spreminil in od nekdanje beatleske frizure ni ostalo niti sledu, potem pa je mogel nadaljevati pot.

S pomočjo citatov na Mont Everest. Kitajska agencija "Hsinghna", poroča, da se je skupini kitajskih hribolazcev posrečilo povzpeti se na vrh najvišje gore sveta z najtežje severne strani. Agencija pripominja, da je alpinistom uspel podvig samo zaradi neprestanega — ponavljanja Mao Ce Tungovih citatov in izrekov. To jim je dalo tako moč, da jih niso mogli zaustaviti ne mraz, ne hudi vetrovi. Ti "čarobni" citati pa so bili npr.: Bodi hraber in ne boj se zaprek niti žrtev! Preskoči vse zapreke do zmage!

Na 70-metrski skakalnici v Žireh je Ludvik Zajc, 25. 2., osvojil naslov jug. državnega prvaka pred Smolejem in Mescem.

Na mednarodnem tekmovanju v namiznem tenisu za prvenstvo Zah. Nemčije, ki je bila 25. 2., je član ljubljanske Olimpije, Istvan Körpa premagal v finalu svojega klubskega tovariša Vecka. Z zmago Korpe so se jugoslovanski igralci prvič po letu 1954 (Harangozo), vpisali v spisek najboljših na tem tekmovanju.

Dr. Tone Žužek

ADVOKAT

Lavalle 2327/33, p. 50. Of. 10

Urađuje ob torkih in četrčkih od 18. do 20. ure

Na T.E. 34-8991/4203 vsak dan od 12. do 13. ure

O B V E S T I L A

Sobota, 23. marca 1968:

V Slovenskem domu v San Martinu ob 20 asado v počastitev 20-letnice obstoja slovenskega pevskega zbora v San Martinu.

V Slov. domu v San Martinu ob 17.30 občni zbor SFZ
V Slovenski hiši ob 19. uri sestanek članov SKAD-a. Na sporedu skoptične slike s počitnic.

V Slovenski vasi ob 20.30 občni zbor SFZ v novem društvenem domu.
V Našem domu v San Justu ob 21. občni zbor SF Naš Dom.

Nedelja, 24. marca 1968:

Slomškov dom, Ramos Mejía ob 15 tombola.

V Slomškovem domu po dop. maši občni zbor krožka SDO.

V Slovenski hiši po dop. maši občni zbor Zedinjene Slovenije.
Na pristavi v Castelarju po maši začetek pevskih vaj dekliskga zbora.

Sreda, 27. marca 1968:

V Slovenski hiši ob 19. uri seja šolskega odseka ZS. Pred sejo bo ob 18.30 sv. maša za rajnega učitelja Martina Mizerita ob obletnici smrti.

Sobota, 30. marca 1968:

Ob 20. uri občni zbor Slovenske hranilnice, Bm. Mitre 97, R. Mejía.
V Slomškovem domu ob 18. sestanek staršev šolskih otrok. Predava msgr. A. Orehar.

Nedelja, 31. marca 1968:

V Našem domu po maši roditeljski sestanek, občni zbor šolskega odseka in predavanje msgr. A. Oreharja.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miles Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69.9693
Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824
Registre Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 955.451

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1968: za Argentino \$ 2.500.— Pri pošiljanju po pošti doplačilo 100 pesov. Za ZDA in Kanado: 13 USA dolarjev za pošiljanje z letalsko pošto, in 9 USA dolarjev za pošiljanje z navadno pošto. Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

Sobota, 6. aprila 1968:

V Slovenski hiši ob 19. uri sestanek staršev Jegličeve osn. šole.

Nedelja, 28. aprila 1968:

Celodnevna prireditve v Slovenski vasi združena s sv. mašo, kosilom, ogledom napredka vasi in likofom, ki bo ob novodograjenem Hladnikovem domu.

V nedeljo, 24. marca ob 15. uri

na prijetnem, povečanem vrtu
Slomškovega doma

TOMBOLA

Nad 50 tombol, 100 žinkvinov in 100 kvatern

Vsi rojak; prisrčno vabljeni!

V VSEH JUžnoAMERISKIH DRŽAVAH Iščemo

GENERALNE ZASTOPNIKE

za nabavo zemljišč, kmetij, stavb za inozemske kupce, za prodajo strojev, tovarniške opreme, električnih naprav, za organizacijo delniških družb, za gradnjo elektrarn etc.

Vsako, ki se čuti sposobnega za eno ali več zgoraj omenjenih funkcij, naj pošlje svoje podatke na naš naslov. Zelo je zaželeno, da osebe, ki se spoznajo na vsakovrstne tehnične, pravne, izvozne zadeve in so voljne sodelovati kot strokovnjaki svetovalci, pošljejo svoje podatke. Plača po dogovoru!

BEVEC CORP.

6013 Purdun Dr.
Washington, D. C. 20031
USA

Slovenska hranilnica z. z. o. z.

Bme. Mitre 97 — Ramos Mejía

REDNI OBČNI ZBOR

v soboto 30. marca 1968 ob 20 v zadržnih prostorih.

Dnevni red:

1. Volitve skrutinatorjev in overovateljev zapisnika.
2. Bilanca in poročila za poslovno leto, zaključeno 31. 12. 1967.
3. Volitve gl. čl. 28 združnih pravil: za dve leti: podpredsednika, tajnika, blagajnika, treh svetovalcev in dveh namestnikov svetovalcev; za eno leto: nadzornika in njegovega namestnika.
4. Samostojni predlogi.

Če ob napovedani uri ne bo navzočih več kot polovico članov, se bo občni zbor vršil en uro pozneje ob vsaki udeležbi.

Upravni odbor

PO TO VA NJA

EUROTUR

Av. CORDOBA 351 - T. E. 62.6077 - Bs. As.

TU RI ZEM

je vaša potovalna agencija.

Oddelek za Slovence vodi Armando Blažina

OBISČITE EVROPO — poslovno ali kot turisti. SREČAJTE se s svojimi sorodniki in prijatelji. ČAS NI OMEJEN.

V tem letu BREZ vizumov.

VOZŃJA Z LADJO tja in nazaj 427.50 USA dolarjev
VOZŃJA Z LETALOM CELOVEC 940.50 USA dolarjev
tja in nazaj TRST 904.10 USA dolarjev
CENA ZA EKSKURZIJO CELOVEC 705.40 USA dolarjev
60 dni (do 15. 4. t. l.) TRST 678.10 USA dolarjev

Vse na odplačevanje

25% na račun in 12 ali 24 obrokov z 12% obrestmi

LADJE: G. Cesare — Augustus — Anna C — Eugenio C — Enrique C

Avenida Córdoba 351
Buenos Aires

Tel.: 32-6070/6077/6078/6079

Zlato in dolar

Zaradi vedno večjega padanja dejanske vrednosti britanskega funta ter nezaupanja, ki so ga finančniki začeli zadnje tedne kazati, tudi do dejanske vrednosti ameriškega dolarja, je pretekli teden zajel zahodni svet strah pred veliko finančno gospodarsko krizo, ki bi ga mogla potisniti v močan finančno gospodarski zastoj. Zato so predvsem v Evropi ljudje navalili na nakupovanje zlata, katerega cena je bila doslej mednarodno določena 35 dolarjev za unčo (31 gramov). Nakupovalci zlata so namreč bili prepričani, da se bo cena zlata v kratkem povišala.

Ko je končno v Evropi dnevno že po več ton zlata menjalo gospodarja, je ameriška vlada zahtevala od britanskega predsednika Wilsona, naj zapre londonsko zlato tržišče. Amerikanci namreč niso hoteli več zalagati Anglije z zlatimi rezervami iz svojega zlatega skladišča v Fort Knox, ker bi tako poglaga to skladišče izpraznili in spravili svoje gospodarstvo v nevarnost.

Wilson je sredi noči klical Buckinghamsko palačo, ter je od kraljice dobil pristanek za zaprtje zlatega tržišča. Istočasno je dal zapreti tudi banke, tako, da se je minuli petek v Angliji bančno poslovanje začelo ustavilo.

Prejšnji četrtek je namreč na svetovnih tržiščih zavlada med kupci prava panika. Ljudje so se hoteli na hitro znebiti papirnatega denarja ter so n. pr. v Londonu v enem samem dnevu kupili 200 ton zlata iz državnih blagajn, v Zürichu 100 ton, v Parizu 45 ton. Poročila od Frankfurta do Hongkonga so govorila o podobni paniki.

V ZDA je senat hitro odobril Johnsonov predlog o zmanjšanju za 25 odstotkov zlatega kritja za ameriški dolar, s čemer so osvobodili zadevne količine zlata za obrambo dolarja in umetne cene zlata 35 dolarjev za unčo, določeno že leta 1933.

Francoski strokovnjaki so v tej krizi trdili, da De Gaullove teorije o zlatu nimajo ničesar opraviti s sedanjo zlato krizo. Toda Pariz je bil edina zahodnoevropska prestolnica, kjer niso zaprli zlatega tržišča.

Finančno krizo okoli zlata je izkoristil britanski zunanji minister Brown ter je odstopil. Z Wilsonom sta s; bila že dolge mesece navzkriž tudi zaradi britanske zunanje politike, na katero je imel Brown drugačne poglede kakor njegov predsednik.

Ze dalj časa se je čutil pritisk v svetovnih finančnih krogih za zvišanje cene zlata. Največji proizvajalec zlata

v svobodnem svetu, Južna Afrika, koplje zlato po ceni 56 dolarjev za unčo, medtem ko Sovjetsko zvezo stane unča zlata izkopenega iz njenih rudnikov 70 dolarjev. Zato je bila mednarodno določena in vzdrževana cena zlata iz leta 1933 že zdavnaj preizkušena. V Južni Afriki pa bo, če bodo kopali zlato s sedanjo hitrostjo, zmanjkalo te dragocene rude v prihodnjih dvajsetih letih.

Skoro vsa zlata proizvodnja v današnji dobi kupujejo zasebniki ter se je leta 1966 prvič v zgodovini zgodilo, da ga niti za zasebnike ni bilo dovolj.

Svetovni finančno-gospodarski sistem že zdavnaj več ne sloni na zlati podlagi; v tem smislu, da bi vsaka drž. blagajna imela dovolj zlata za kritje svojega papirnatega denarja. Izjema je samo še ZDA. Vse države sedaj vzdržujejo vrednost svojih valut na ta način, da ko postane deficit plačilne bilance dovolj visok, z novim uvozom zlata pokrijejo razliko.

V sedanji zlati krizi so se minulo soboto sestali v Washingtonu predsedniki centralnih bank zahodnoevropskih držav in ZDA ter so na konferenci sklenili, da bodo obdržali ceno zlata 35 dolarjev za unčo v meddržavnem finančnem prometu, medtem ko bo odsej naprej cena zlata na zasebnem trgu prosta. Centralne banke odslej naprej ne bodo več kupovale ali prodajale

zlata na javnem tržišču niti ne prodajale zlata drugim državam, da bi te zadovoljevale potrebe zasebnikov.

Londonsko zlato tržišče, ki je največje na svetu, bo ostalo zaprto do 1. aprila, da se bodo finančne razmere v zahodnem svetu v prihodnjih dveh tednih pomirile.

Ti ukrepi, sprejeti med finančniki v Washingtonu, pa so vsekakor le začasna značaja. Dvotirni zlati sistem, ki so ga uvedli, ni rešitev finančno-gospodarske krize, v katero se zapleta zahodni svobodni svet. Zahodnonemški bančniki menijo, da zadeva odvisi v veliki meri od ukrepov v ZDA in Angliji, s katerimi bodo mogli tam izboljšati vztrajni deficit v njihovi plačilni bilanci. Zahodna Nemčija je obljubila vso svojo podporo za to.

V Južni Afriki smatrajo, da so washingtonski sklepi samo zavlačevalna taktika. Po mnenju južnoafriškega finančnega strokovnjaka Johna Hollowaya ne bodo mogli dolgo odlašati z odpravo dolarja kot osnovne svetovne valute.

Iz Pariza ni bilo uradnega komentarja, toda izjavljajo, da De Gaulle v washingtonskimi sklepi ni zadovoljen. Kakor je znano, De Gaulle vztrajno zagovarja vzpostavitev zlatega standarda.

OBČNI ZBOR

Zedinjene Slovenije

s spominom na 20-letno delovanje društva bo v nedeljo, 24. t. m., po dopoldan. službi božji v Slovenski hiši.

Članice in člani lepo vabljeni.

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascaente

Escribano Público
Pta. baja, of. 2

Cangallo 1642 Buenos Aires
T. E. 35-8827

Dr. FRANC KNAVS
ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital
T. E. 35-2271

Uradne ure od 17—20
Na telefonu tudi dopoldne (10—12)

Luján, Francia 952
T. E. 735 ali 516

V petek in soboto od 9.—13. ure.